
19. Søndag efter Trinitatis

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

19. Søndag efter Trinitatis	4
19. SØNDAG EFTER TRINITATIS	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

19. Søndag efter Trinitatis

19. SØNDAG EFTER TRINITATIS

Prædikedag 19. SØNDAG EFTER TRINITATIS

Prædikedato 19. oktober 1941

Prædiketekst Matthæus 9,1-8

Prædikested Vedersø Kirke

Prædiken ID P191041-01

Kilde (Med Ordets Sværd, 24-30)

19. Søndag efter Trinitatis.

Dengang Lars Nokendram havde sagt Farvel til Katrine og var cyklet til Stationen og kommen meget for tidligt, gik han ned til Jens Eftermiddag for at faa sig en Punch før Toggang, og den fik han, og en til, og vel sagtens endnu en, og da han “gik” til Toget, faldt han og brak sit Ben. Ved Budskabet herom sagde Katrine, som ikke var uden gudelig Tænkemaade: Det skulde nu saadan være.

Men Katrine tog fejl. Det skulde netop helst være helt anderledes.

Aiskylos har behandlet det samme Emne om end paa en anden Maade. Ogsaa han er levende optaget af Forholdet mellem Skyld og Skæbne.

Engang laa jeg sammen med en yngre Mand paa et Hospital. Han havde gennemgaaet meget. Pludselig brød det ud af ham i en Strøm af Utaalmodighed: "Hvorfor skal jeg lide alt dette; jeg synes dog ikke, jeg er saa meget værre end andre Folk?"

Den Tanke, at Lidelse altid er en Straf, har Jesus afvist: "De atten Mennesker, som Taarnet i Siloam faldt paa og ihjelslog, mener I, at de var skyldige frem for alle dem, der ikke blev ramt? Nej, siger jeg jer."

Men at Lidelse kan være en Straf, har Jesus sagt god for endda i samme Vers. Fortsættelsen lyder nemlig: men dersom I ikke omvender jer, skal I alle ligesaa omkomme.

Ja, der er vi nok ved Sagens Kerne. Lidelsen kan være en Udmærkelse, ved Hjælp af hvilken Gud vil naa et særligt Maal med den Udsete. Skal vi nævne Job. Men den *kan* ogsaa være Straf, og er det langt tiere, end man troede det i sine unge Aar. Livet lærer En, at Goethe saa smertelig dybt, da han sagde: Denn alle Schuld rächt sich auf Erden. Hver Brøde hævner sig hernede.

Hvad er Synd? Synd er for det første et Rige, vi er født ind i. En Tilstand, vi ikke selv kan gøre for. Krigsfangen kan blive tvungen til at arbejde mod sit eget Land. En erobret Befolkning gennem sin Virksomhed og sin Export være henvist til at støtte sin naturlige Fjende. Det kan ikke føles som andet end Synd. Og dog er man nødt til at følge Trop. Thi Heroismens Mulighed foreligger jo kun for Heroer og ikke for Menigmand. Vi lever i en Verden, der ligger i det onde, og uden Anvendelse af det ondes Metoder af og til er det ikke lykkedes nogen Mand, skabt af Muld, at komme igennem den.

Men Synden kan ogsaa være Pælen i Kødet. Noget, der paa eengang er Synden selv og dens Straf. En Forbandelse, hvorigennem Gud velsigner En. Noget nedværdigende, man brændende gerne vilde kunne sige sig løs af, og uden hvilket man dog godt ved, man aldrig kunde nyde det, der nu nydes. Guds Spore i Hestens Flanke.

Saa er der jo den trivielle Last i al dens almindelige Tragik. Den, der giver sig Udslag i den evigt gentagne Gerning, som hvergang fører ny Fornedring med sig.

Og endelig er der den forlængst begaaede Synd, hvis Skygge bliver ved at falde hen over din Vej. For det gælder jo ikke blot om Brødet: kast det paa Vandet, og du vil finde det længe derefter. Det gælder ogsaa om Stenen: Kast den i Søen, Ringene vil blive ved med at brede sig. Hører det aldrig op?

Hvad har vi saa glemt? Vi har glemt den Synd, du ikke ved af, og den, du er stolt af og hædrer med Navn af Dyd.

Om dem allesammen gælder det, at de bæres paa lige saa mange forskellige Maader, som der er Mennesker til. Jeg har kendt Folk, der i Fuldskab har slaaet andre ihjel, og det rører dem ikke en Bitte. Og jeg har kendt en, der kom for Skade at kysse en Pige paa et Skovbal, og det var det hele, og han forvandt det aldrig; hans Øjne var ufri de næste 50 Aar.

— — —

Det er Synd for Menneskeheden, vrider Strindberg sine Hænder. Ja, det er Synd for Menneskene med den Synd. Mest er det Synd for de samvittighedsløse ligeglade. De gaar fløjtende gennem Verden, og nogle af dem er haardhuede nok til ogsaa at gaa fløjtende i deres Grave. Der standser saa Melodien. Og den næste Tone, der høres dér, er Lurens Kalden til Dommen. "Vig bort fra mig, I, som øvede Uret. Jeg kender jer ikke."

Jeg husker en Langfredag Morgen for mange Aar tilbage. Der stod to Herrer i en lollandsk Havneby og bandede over Kristendommen og bandede stygt. Der blev saa hedt om dem efterhaanden, at jeg var glad ved, de stod helt nede ved Vandet. Jeg plejer ikke at lade mig gaa paa af, at Folk bander; det dømmer jeg ikke deres Sindelag efter; jeg skuer ikke Hunden paa Haarene og dømmer ikke Danskeren efter Sgu'et. Men det lød for mig, som om de slog Nagler ind. Jeg gik hen til dem og gjorde dem opmærksom paa, at det var

Kristi Korsfæstelsesdag. Saa fik baade Kristus og jeg læst og paaskrevet. Vi kunde taale det begge to, og alligevel blev jeg vred. Jeg leverede et Stød, maaske traf det under Bæltestedet, i hvert Fald traf det. ”Ja, i Dag har De Raad til at smæde Kristus; har De ogsaa det, mine Herrer, den Dag De ligger og dør langsomt af Kræft?” De tog Øjnene til sig og mumlede noget hver i sit Verdenshjørne. Havde jeg bare ramt dem paa deres Fejghed, eller havde jeg brølt saa voldsomt, at deres Samvittigheder fik et Øje paa Klem?

Jeg siger: Lykkelige Syndere, der *lider* over jer Synd. For I har en Frelser.

Den værkbrudne i vor Text i Dag ligger ikke blot paa sin Sygdoms Seng, men ogsaa paa sine Synders. Det er saa ganske aabenbart, at der hos ham er en Forbindelse mellem, hvad han har bedrevet, og hvad han gennemgaar. Det er at læse i hans Øjne, og det er at læse, at han ved det selv. I Dag er Synden sonet, saa vidt et Menneske selv kan sone den. Til den forpinte Sjæl lyder det: Vær frimodig. Til det forkrøblede Legeme: Staa op og gaa! Den onde Skrift tørres ud af Mindets Tavle, og Legemet vinder Styrke igen.

Men nu de Millioner, der intet føler ved deres Synd. Vi Præster løber og tilbyder Folk deres Synders Forladelse; det er tit, som om vi er Agenter for en Vare, de slet ikke synes, de har Brug for; vi vil prakke dem noget helt overflødigt paa. Naar Saul var i Sjælenød, hentede de David til at spille for ham, og det hjalp. Men sæt nu Saul havde været umusikalsk! Ofte mindes man Historien om den gamle franske Greve, der havde dyrket en Kunst, som ogsaa drives uden for Frankrig (men ikke mindst der), saa udholdende, at nu var han færdig. De fik Bud efter en Præst, og — jo Tak, Greven vilde da gerne have sine Synders naadige Forladelse, men endnu hellere vilde han have et kraftigt opstrammende Middel, hvis Pastoren kendte et, saa han kunde begynde paa Synderne igen.

Hvordan skal vi atter faa lært Slægten, at Syndernes Forladelse er den dyreste af alle Guds Gaver til Menneskeheden. Vi maa atter til at have Flagellanter, Folk, der pisker sig selv. Vi maa alle prøve paa at bundfryse Hjerterne i Angst for Loven og smelte dem ved Synet af Forsoneren paa Korset. Og vi maa til at tro paa Djævelen igen. For uden Djævel heller ingen Tro. Livet er hverken Lyrik eller Epos. Det er Drama.

Men til jer, der *erkender Synden*, der kommer Dagens Text med godt Budskab. Man har fortalt os, at Jesus ikke regnede sig selv for mere end et Menneske, men vindskibelige Kirkemagere saa siden deres Fordel i at lade ham avancere til en Gud. Vor Text i Dag viser os jo klart hans Forestilling om sig selv som noget enestaaende, Guds fortrolige og befuldmægtigede — Højhedsvanvid eller Sandhed! Vælg! Vi, som har valgt at tro ham, kan ikke takke ham nok for, at han stemmer sin Guddomsskulder ind under vor Syndebyrdes knusende Vægt. Det kunde aldrig falde os ind at klage over, at vi skal bære Følgerne af vore Gerninger, til hans Naade udsletter dem. Og naar vi kan se andre Mennesker frit i Øjnene (for kristne Mennesker er jo langt større Syndere end de andre, fordi vi bedre end de andre ved, hvad det rette er, ud fra det Exempel, vi i ham har for Øje), saa skyldes det den hemmelige Forstaaelse, vi har med ham. De allerfleste af os kender vel til Angst for Fristelser og til Nag over Fald, stundom saa bittert, at vi ikke synes, vi kan bære det. Der er i den senere Tid importeret en afskyelig Mode med at bekende Synderne for hinanden. Sky den som Pesten. Den er smagløs, den er ublufærdig, den er grim, den er taabelig, den er syndig. Det hører med til, hvad du skal bøde for din Synd, at du skal bære den alene. Og bliver den dig for tung, da har Gud paa Jorden en Tjener, taget i Ed, til at høre dit Skriftemaal. Præsten har aflagt Ed paa Tavshed over for alle, endogsaa over for sin Kone. Han er Meneder, om han bryder den, og han bryder den ikke. Gaa til ham!

Du skal bære din Syndsbevidsthed alene, sagde jeg. Nej, du skal ikke. Frelseren, Forsoneren, Guds Søn er jo dit Hjertes Ven. Lad alle andre fordømme dig, alle andre, maaske mest de Kristne, blot han vil tilgive dig. Saml da dit Sind, sæt dig ved hans Fødder, bekend for ham. Hos ham vil du faa Styrke til at gaa videre — til ny Strid, ny Synd, ny Sejr, nyt Liv. For han er den, der siger baade: “Dine Synder forlades dig!” og “Staa op og gaa!”